

Osada starších popelnicových polí

Lovčičky je zemědělsko-pastevecká osada velatického lidu založená ve 260 m.n.v. v okrese Vyškov. Březno je osada knovízského lidu ve 195 m. n. v. ve stř. Čechách, založená na černozemní půdě. Lovčičky se nacházely na spraši. Obytnou jednotkou pro obě sídliště byl dům kůlové konstrukce, který měl čtvercový či obdélníkový tvar. Kůly byly zasazeny do kůlových jamek po obvodu stavby. Ty měly nosnou konstrukci stěn, které byly vypleteny proutím a omazané mazanicí. Uprostřed domu byly sloupy, které nesly stěnu. Domy byly povrchové s podlahou na úrovni terénu. Vprostřed stavby bylo ohniště. V okolí staveb byly zjištěny jámy se zásobní fci.

Domy nejsou nijak analogicky vázány na klimatické podmínky či půdní a materiálové možnosti. V období mladší doby bronzové nalézáme analogické typy povrchových kůlových staveb po převážné části střední Evropy.

Archeologům se podařilo v Lovčičkách prozkoumat plochu o rozloze 11 500 m². Výzkumy se prokázalo, že prostorové vnitřní členění je v Lovčičkách evidentní jen u 3 velatických půdorysů, přitom u žádné ze staveb nejde o dvě samostatné místnosti, ale jen o přístavek k jednoprostorové stavbě - přestřešení před částí nebo celou štítovou stěnou. Tento typ stavby prochází vývojem již od neolitu.

V době bronzové se objevují tendence ústupu od jednoprostorových domů k rozsáhlejšími dlouhým stavbám a přechod od dvojpodlažního uspořádání domu k trojpodlažnímu uspořádání nosných sloupů stavby. Nové je i dvorcové seskupování menších domků s různým funkčním zaměřením, které sloužily pro ustájení dobytka či jako skladovací prostory na různá nářadí či věci denní potřeby. Toto seskupení 2-4 domků tvořilo uzavřené pravoúhlé seskupení ze tří stran, uprostřed bylo menší prostranství otevřené k jihozápadu patřící vždy jedné rodinné, sídelní a hospodářské jednotce.

Stavba domku neprobíhala živelně, zástavba měla systém. Skupinky domů tvořily ovál okolo volnějšího prostranství. Lovčičky byly okrouhlou vesnicí, na jejíž návsi stály domy se specifickou funkcí. Volných prostranství zde bylo několik, spojených komunikací. Ve středu stála halová stavba, snad shromaždiště vesnické komunity, se dvěma dalšími domky. Původ tohoto uspořádání osady sahá hluboko do neolitu a v době popelnicových polí se s tímto typem setkáváme po celé střední Evropě na otevřených i hrazených sídlištích. Je to z toho důvodu, že právě takové uspořádání nejlépe vyhovuje životu v rodové společnosti.

Literatura:

ŘÍHOVSKÝ, J. 1982: Hospodářský a společenský život velatické osady v Lovčičkách, Památky archeologické 73/1, 5-56.

PLEINEROVÁ, I. - HRALA, J. 1988: Březno. Osada lidu knovízské kultury v severozápadních Čechách, Ústí n. Labem.